

Telegraful

Nr. 6

Procuratura de stat

(Of.)

Str. Schewis

Loco

Organ național-bisericesc



Abonamentul:

Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Comemorarea lui Ion C. Brătianu

(=) Au trecut ani o sută dela nașterea și 30 dela moartea ilustrului bărbat de stat și mare patriot *Ioan Constantin Brătianu*, care în timpuri de grea cumpănă a contribuit, cu mintea luminoasă și cu inima plină de dragostea neamului, la înfăptuirea operei de zidire și regenerare în așezămintele necesare propășirii țării românești.

Luptător pentru unirea Munteniei și a Moldovei, suferind din cauza iubirii sale de patrie durerile exilului, întemeietorul unei dinastii statornice cu regim constituțional, pregătitorul neatârării și al unirii celei mari, alesul fiu al națiunii române, Ion C. Brătianu, și-a închinat activitatea în serviciul acestor idei și planuri, timp de o jumătate de secol, însufletit de cucerirea mântuitoare cuprinsă în cuvintele: *Prin noi înșine.*

Ca toți oamenii mari, Ion C. Brătianu a avut, cât a trăit, mulți amici cari l-au iubit și respectat, și numeroși dușmani cari l-au atacat și osândit. Astăzi însă, când patimile în jurul numelui său s'au liniștit cu desăvârșire, Ion C. Brătianu a devenit o glorie națională a românismului de pretutindeni. România, cu toate ținuturile sale alipite, cu Ardealul, Bănatul, Bucovina, Basarabia, au ținut să serbeze în manifestație unanimă și imposantă amintirea marelui disparut, care trăește și e viu în ochii sufletești ai urmașilor săi recunoscători.

În casele ardelenesti se păstrează cu evlavie icoana lui Ion C. Brătianu, care a străbătut acolo cu mult înainte de a se proclama unirea tuturor românilor. El întreținuse raporturi strânse cu nemuritorul nostru arhieru Andrei Șaguna și cu toată pleiada fruntașilor ardeleni din veacul al 19-lea.

A apărut cu tact și cu hotărâre energetică totdeauna cauzele ce priveau Transilvania. Au rămas neuitate cuvintele sale rostite în adunarea deputaților la 29 Noiembrie 1868.

Eată cum s'a exprimat despre Transilvania:

«Când o soră a mea este măritată n'am dreptul să mă amestec în menajul său, nu am dreptul să fac cel mai mic pas care să poată da bănuială soțului ei că ași vroi vreodată să aduc zănie și desbinare în casa lor. Însă, Dlor, oare când soțul ei, cumnatul meu, va merge până la o maltrata cu brutalitate, când o va trata ca pe o sclavă, cu toate că știe

că ea este dintr'un sânge nobil, când voi vedea că ridică cuțitul asupra ei, nu am dreptul să-i strig, să-l opresc dela acea crimă? Să fie sigure statele vecine că nu vor avea nici un subiect de grijă din partea noastră, — dar să nu uite că atunci când vor voi să înjunghe pe sora noastră de dincolo care este măritată cu dânsii, *sângele ei le va stropi fruntea.*»

Ardealul liberat nu va da uitării niciodată cuvintele de îmbărbătare ale patriotului, care a trăit și s'a jertfit pentru binele nostru al tuturor.

De aceea, în ziua de 29 Mai 1921, am luat parte cu sentimente de profundă pietate și veșnică recunoștință la comemorările întocmite cu prilejul centenarului nașterii lui Brătianu, și cu nădejdea ca toate serbările de felul acesta să ne întărească îndemnul de a lucra mai departe în drumurile deschise de bărbatii distinși prin darurile lor firești, prin credința neclintită, prin voința disciplinată, prin autoritatea morală și bunătatea inimii, cu care au fost inzestrați. În munca ce ne stă înaintea, acesta este marele rost al sărbătoririlor naționale, bogate în învățături folositoare pentru toți *bunii români*, mari și mici.

In memoria lui Ion C. Brătianu

La manifestația pioasă dela Florica, I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Miron* a ținut, în numele bisericii române, o cuvântare dintre cele mai frumoase, în care a schițat opera măreață legată de numele lui *Ion Constantin Brătianu*. Cuvântarea a încheiat-o cu următoarele vorbe pline de adevăr:

Mormintele oamenilor mari trebuie să fie ca o școală creatoare de energii pentru generațiile tinere ale neamului nostru. La aceste morminte înghințarea înseamnă *înălțare*, rugăciunea creștinească înseamnă *reculegere și înșeninare*, ear adevărata recunoștință este ca o mireasmă care răcorește sufletele și îndrumă spre ideal și muncă patriotică. Impodobiți cu aceste daruri cerești, românii, din toate unghiurile țării noastre întregite, înalță acum glasul rugăciunii lor pentru veșnica odihnă în latura dreptilor a marelui patriot Ion C. Brătianu. Înelit în recunoștința și pietatea tuturor bunilor români — de la Rege până la cel din urmă cetățean — te poți odihni de acum în acest mormânt definitiv, ca unul, care — după cuvântul apostolului Pavel — *«luptă bună ai luptat, credința ai păzit și cursul ai plinit»*. Gândurile drepte și înalte, pentru a căror înfăptuire ți-ai jertfit întreagă munca vieții tale până la cea din

urmă răsuflare, sânt azi fapte mântuitoare. Veselește-te deci în latura dreptilor, că n'ai alergat în zadar ca cei ce bat văzduhul, nici nu s'a stins candela gândurilor și a simțimintelor tale patriotice, ci ea va arde pururea, luminând cărările de progres și consolidare a patriei noastre! Doamne, trimite neamului românesc și în viitor asemenea bărbați providențiali!

Nr. 2972 Bis.

Publicațiune oficială

Cu privire la exercierea drepturilor constituționale bisericești din partea preoților, cari au eșit din serviciul bisericesc, Consistorul mitropolitan a luat următoarea

Hotărâre:

1. Preoții, cari funcționează în învățământ ca profesori, cateheți, învățători, revizori, școlari, oficial în ministerul instrucțiunii sau în al cultelor, fiind aceste funcțiuni compatibile cu caracterul preoțesc, cu convocare la dispozițiunile canonului 10 din al VII. Sinod ecumenic, se declară îndreptățiți la exercierea drepturilor constituționale bisericești conform normelor în vigoare.

2. Preoții, cari fie cu voia, fie fără voia autorității diecezane au eșit din serviciul bisericii și ocupă diferite direcții lumești în afară de învățământ, să fie provocați, ca în termen de 6 luni să se reîntoarcă în funcțiunile lor bisericești, căci în caz contrar în conformitate cu dispozițiile sf. canoane: 6, 81 apostolești și 7 din al IV-lea Sinod ecumenic vor fi opriți dela exercierea drepturilor constituționale bisericești.

Publicăm aceste dispozițiuni ale Consistorului mitropolitan spre știrea și conformarea celor interesați. În special provocăm pe toți preoții, cari ocupă diferite direcții lumești afară de învățământ, ca în termen de 6 luni dela publicarea acestor dispozițiuni în ziarul oficios al arhidiecezei «Telegraful Român», să se anunțe la forul competent bisericesc, la Consistorul arhidiecezan, pentru reîntoarcerea în funcțiunile bisericești, căci în cazul contrar se vor aplica normele sfintelor canoane bisericești.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 11 Mai 1921.

Consistorul arhidiecezan.

In Alba-Iulia

MM. LL. Regele Ferdinand și Regina Maria, însoțiți de prim ministrul, dl general Averescu, au sosit Vineri la Alba-Iulia pentru a vedea lucrările ce se fac în scopul festivităților de încoronare.

Dela Alba-Iulia suveranii s'au napoiat Duminecă în capitală.

Sărbătorirea din Sibiu

— Centenarul lui Ion C. Brătianu —

Duminecă în 16/29 Mai 1921 s'a sărbătorit în Sibiu, ca pretutindenea în întinsul țării, primul centenar dela nașterea marelui patriot și om de stat *Ion Constantin Brătianu*.

În catedrala noastră, după terminarea sf. liturghii, s'a celebrat parastasul, la care au oficiat I. P. C. Sa arhimandritul Dr. E. R. Roșca, părinții Matei Voileanu, Dr. A. Crăciunescu, Ion Dăncilă și protodiaconul Ilie Beleuță. Cuvântarea de pe amvon a rostit-o pâr. Dr. A. Crăciunescu.

După amezii la ora 5 s'a început, în teatrul comunal, matineul organizat de un comitet.

Bustul de marmoră al neuitatului Brătianu era așezat la dreapta scenei.

Auditor numeros, intelectuali și popor, venise la festivitate.

În cuvântul de deschidere, ținut de președintele Asociațiunii, dl *A. Bârseanu*, oratorul face, în timp de o oră, o limpede expunere a stărilor din principate pe vremea domniei fanarioșilor, a căror putere s'a sfârșit cu anul 1821, dar urmele stăpânirii lor au mai dăinuit câtva timp. Vorbitorul, fost profesor de istorie și deplin stăpân asupra materiei, schițează, urmărit cu atențiune de întreg auditorul, lucrarea și rolul lui Ion C. Brătianu în desfășurarea evenimentelor mari ale țării românești. Accentuează legăturile lui Brătianu cu ardelenii și interesul cald ce l-a purtat pentru cauza Transilvaniei.

La sfârșit publicul se ridică în semn de venerație pentru sufletul luminos al nemuritorului bărbat din istoria României moderne.

Corul mixt al școlii normale «Andrei Șaguna» execută, după aceasta, o cântare, ear a doua cântare urmează la sfârșitul serbării, conform programului ce am publicat în numărul nostru precedent.

Discursul festiv asupra lui Ion C. Brătianu rostit de dl *I. U. Soricu*, descrie în linii generale și în limbă poetică vastă activitate politică și națională a omului, care a fost podoaba neamului său. Stăruiește asupra duhului izvorât din școala lui Gheorghe Lazăr, de care a fost pătruns Ion Brătianu în toată opera năzuințelor sale patriotice.

Conferențiarul, citând numeroase dovezi, spune cât de mult a lucrat Brătianu pentru a ridica țărănimea la o soartă mai omenească, cum a știut să se intereseze de progresul tuturor instituțiilor culturale, bisericesti și economice, cum a adus în țară pe principele Carol și o dinastie din apusul Europei, în conformitate cu programul politic stabilit de generația care a pregătit unirea țărilor surori.

Ambii conferențieri sânt viu aplaudați.

Artistul nostru, dl Nicolae Băilă, a recitat în mod magistral două ode în memoria lui Brătianu, una mai veche și puțin cunoscută, alta nouă, scrisă de poetul I. U. Soricu.

Serbarea de recunoștință și pietate, față de celce este al neamului întreg, s'a terminat la ora 8 în mijlocul ovațiilor generale.

Constăuirea partidului național

Joi și Vineri s'au întrunit la Cluj membrii din comitetele de conducere a partidului național. Comitetul executiv a examinat în trei ședințe situația politică și a pregătit proiectul de moțiune, care s'a primit în unanimitate de comitetul central.

Între membrii prezenți au fost dnii: Iuliu Maniu, Al. Vaida, V. Goldiș, St. C. Pop, V. Braniște, I. Marșeu, I. Adam, I. Agârbiceanu, Sever Dan, A. Dobrescu, V. Moldovan, A. Lazar, Dr. O. Russu, Silviu Dragomir ș. a. Și-au scuzat absența dnii A. Bârseanu, Dr. L. Borcea, Dr. I. Holom ș. a., declarând că aderează la hotărâri.

După raportul comitetului executiv, primit fără discuție, și după expozitul situației politice făcut de președintele partidului, dl I. Maniu, s'a votat moțiunea prezentată, care cuprinde 12 puncte.

Comitetul protestează împotriva abuzurilor electorale și a mai multor măsuri luate de guvern.

Îndeosebi protestează împotriva tratamentului vitreg al învățătorimii și preoțimii noastre

și pretinde ca acești factori culturali, fără deosebire dacă învățătorimea e de stat sau confesională, să fie retribuiți potrivit nevoilor de azi și proporțional cu salarizarea altor funcționari ai statului cu aceeași calitate.

Cere respectarea legilor și ordonanțelor în vigoare dincoace de munți, relativ la salarizarea învățătorimii noastre confesionale, la fel cu a învățătorilor de stat.

În punctul 9, comitetul aprețiază considerațiile privitoare la organizarea unui *partid unic regnicolar democratic* pentru țara întreagă, dar în împrejurările actuale își menține organizația de partid fără a fusiona cu nici unul din partidele țării, autorizând comitetul său executiv, ca pentru afirmarea și validitatea principiilor sale în viață și guvernarea țării, să întrețină în afară cât și în parlament, în colaborare cu astfel de partide democratice, ale căror principii politice sânt în congruență cu programul partidului național român, al căror plan de muncă și mod de a lucra corespund vederilor partidului și intereselor țării și a căror conducere oferă garanții suficiente, că reprezintă cu devotament și convingere acele principii.

O propagandă religioasă

— În comunele fără preoți vor fi trimiși misionari în zilele de sărbători. —

Citim în Înfrățirea din Cluj:

Între chestiunile la ordinea zilei la prefectura locală este și propaganda religioasă care trebuie făcută în comunele fără preoți. Am avut prilejul să stăm de vorbă cu dl Metes, prefectul județului Cojocna, care între altele ni-a spus următoarele:

În județul Cojocna, dintr'un total de 236 comune, 59 nu au preoți. Faptul acesta ne-a determinat să căutăm o soluție care să dea rezultate bune în timpul cel mai scurt. De aceea ni-am propus ca să adunăm pe preoții din Cluj cari ocupă acum funcțiuni particulare și să le cerem sprijinul de care avem nevoie și — anume: în fiecare Duminecă și sărbătoare preoții disponibili vor avea rezervat un automobil cu care să se poată duce în satul anume indicat, unde preotul va face slujba, va ține predică și va vizita gospodăriile sătenilor dând sfaturile pe care le va crede de cuviință.

Totodată s'a intervenit pe lângă proprietarii de automobile pentru ca cel puțin de 2—3 ori pe an să pună la dispoziție automobilul pentru această propagandă, lucru ce nu trebuie să pară greu față cu scopul frumos ce se urmărește. Totul e pentru educația națională și culturală.

Învățământul primar și normal-primar

La senat a fost depus de către dl P. P. Negulescu, ministrul instrucțiunii publice, legea de organizare a grădinilor de copii, a învățământului primar, de adulți, mediu și normal primar.

Prin această lege frecventarea grădiniilor de copii și a școlii primare e obligatorie și gratuită, pentru copiii de cetățeni români. Părinții sau reprezentanții legali ai copiilor sânt obligați să-i trimită la grădina de copii și la școala primară de la etatea de 4 ani și până la 15 ani împliniți, sau să dovedească că le dau învățământul și educația obligatorie, conform legii.

Învățământul primar va avea două grade: gradul începător și gradul întregitor. Scopul acestui învățământ (primar) este: să dea elementele de cultură generală indispensabile în viață, să formeze conștiința națională, morală și cetățenească, precum și să cultive dexteritățile și îndemânările practice, potrivit nevoilor locale.

Patronii și stăpânii sânt supuși și ei dispozițiilor privitoare la obligativitate.

Art. 22 prevede: Copiii lipsiți de mijloace li se vor procura îmbrăcăminte, cărțile și rechizitele de către comună sub privegherea ofierii școlare.

Grădinile de copii au de scop a ajuta, în dreapta și complectă educația din familie; a îngriji de dezvoltarea normală, trupească și sufletească a copiilor, precum și a le da o oarecare pregătire, care să le înlesnească trecerea în învățământul primar începător. Părinții au obligația de a-și trimite copiii la grădina de copii

de la vârsta de 4 ani și până la 7 ani împliniți. Grădinile de copii vor fi mixte.

Școala primară durează 8 ani și are două grade: școala primară începătoare și școala primară întregitoare. Ambele grade formează o unitate didactică și administrativă și sânt obligatorii pentru copii dela 7—15 ani împliniți.

Scopul școlii primare începătoare este: să continue educația fizică și a simțurilor, precum și formarea bunelor deprinderi începute în grădina de copii, și în deosebi, să dea elemente de cultură generală — intelectuală, morală, religioasă, cetățenească, estetică și practică — absolut necesare în viață. Ea durează 4 ani. Școala primară întregitoare are de scop să dezvoltă elementele de cultură generală date de școala începătoare și în deosebi să dea îndrumări pentru viața practică, potrivit nevoilor și condițiilor locale. Și această școală durează tot 4 ani.

La școala primară întregitoare cursurile vor fi predate de istitutori și învățători înaintați.

Învățământul pentru adulți are trei grade și se dă pentru ambele sexe în următoarele categorii: neștiutori de carte; cei cari n'au terminat cursul școlii primare întregitoare, și a treia categorie (de perfecționare culturală și profesională.)

Învățământul pentru adulți de categoria I este obligatorie pentru toți analfabeții trecuți de 16 ani precum și pentru toți cetățenii analfabeți până la 40 ani.

Pentru gr. II este obligator până la 20 ani pentru cei cari n'au terminat cursul primar și pentru gr. III pentru ucenicii comerciali și industriali cari au numai 4 clase primare.

Scopul învățământului mediu este: să completeze, să desvoalte și să întărească elementele de cultură generală, dobândită în școala primară începătoare, precum și să dea o mai temeinică pregătire pentru viața practică acelor cari, fără a se destina unor cariere mai înalte sau unor profesii mai specializate, nu se pot mulțumi numai cu învățătura pe care o dă școala primară întregitoare;

Să dea o mai temeinică și mai potrivită pregătire intelectuală decât aceea pe care o pot da școlile profesionale de gradul II: tehnice, comerciale, agricole, profesionale de fete, sanitare, administrative etc.

Învățământul mediu durează 4 ani și se predă în școli deosebite: de băieți, și de fete.

Învățământul normal are de scop pregătirea corpului didactic pentru grădinele de copii și învățământul primar de toate formele.

Excursiunea școlară la Râmnicul-Vâlci

În 14—16 l. c., cum am anunțat, Școala normală «Andrei Șaguna» din Sibiu, a făcut sub conducerea corpului său didactic în frunte cu directorul școlii, dl Dr. V. Stan, o excursiune de studii la Râmnicul-Vâlci.

Excursionistii sibieni, 120 elevi și eleve, au fost întâmpinați la gara frumosului orașel de tinerimea școlii de acolo cu profesorii lor și cu directorul școlii normale de băieți, dl Eftimie Metaxa, precum și de prefectul județului, primarul orașului, funcționari, și alt numeros public, care a ovaționat cu entuziasm pe cei sosiți în mijlocul lor.

După cuvintele călduroase de binevenire rostite de dl prefect al județului, și după răspunsul dat de directorul școlii noastre normale, cortetul impozant a intrat între cântece naționale în oraș, unde tinerimea noastră a fost găzduită cu multă prevenire în salele dela institutele de învățământ locale.

Seara s'a dat profesorilor excursioniști o masă colegială la cercul didactic, iar a doua zi, Duminecă, toți excursioniștii au participat la Sf. Liturgie în biserica episcopiei, unde a oficiat serviciul divin P. S. Sa Părintele episcop *Vartolomei* al Râmnicului, cu mare asistență. Părintele episcop, în predica ținută, a îndemnat tinerimea să stăruiească cu tărie în credința strămoșească și în cultura națională. La invitația P. S. Sale, excursioniștii au vizitat reședința episcopiească, înzestrată cu frumoase lucrări de artă; au admirat apoi priveștiștea de pe «Capelă», parcul orașului, și Zăvoitul.

După amiază la ora 3, și seara la ora 9, școala «Andrei Șaguna» a dat *festivalul* închinat memoriei lui Vasile Alecsandri (cu progra-

mul reprezentat și în Sibiu). Festivalul s'a ținut întâi la seminar pentru tinerimea școlară din Râmnic, ear seara în sala teatrului pentru publicul orașului. Efectul festivalului a fost înălțător. Aplauze nesfârșite au răsunat în cursul și la sfârșitul reprezentației.

În a treia zi s'au vizitat: biserica Sf. Paraschiva zidită de Petrașcu Vodă, statueta Independenței, uzina electrică și alte lucruri vrednice de văzut. În aceeași zi la ora 11 a. m. excursiunii, însoțite de școlarii din Râmnic și de profesorii, au plecat la gară, ear seara au sosit acasă cu multe instructive și plăcute impresii și cu dorința de a se revedea cu colegii râmniceni cât mai curând la Sibiu.

Nr. 3095 Școl.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale și cătră membrii întregului corp didactic confesional

În chestiunea retribuției, ce au să primească funcționarii din administrația învățământului și membrii corpului didactic, chemați sub drapel, pe timpul cât fac stagiul militar activ, Ministerul instrucțiunii publice, secretariatul general din Cluj cu ordinul din 11 April a. c. Nr. 8280, a dispus următoarele:

1. Funcționarii, respective membrii corpului didactic titulari chemați sub arme vor primi dela postul civil (catedra) 20% din salariu și din indemnizația de scumpete, precum și gradația (întrucât ar avea) întreagă. Toate celelalte retribuții și anume 80% din salariu și din indemnizația de scumpete, precum și bani de chirie (dacă titularul nu este susținător de familie) se vor opri pentru suplinitor.

2. Funcționarii angajați în mod provizor și membrii corpului didactic, tolerați, practicanți sau suplinitori, chemați sub drapel, vor pierde, începând cu data la care ies din serviciul nostru, ori ce drept asupra retribuțiilor civile, iar postul (catedra) la care au funcționat se poate întregi, din acel moment, în mod definitiv.

3. Postul, respective catedra titularului, chemat sub arme, se va întregi cu suplinitor, acesta va primi potrivit pregătirii sale 60 sau 80% din salariu și indemnizația de scumpete precum și toți banii de chirie (dacă titularul nu este susținător de familie) ai titularului.

În cazul însă când postul (catedra) ar rămâne vacant, sau suplinitorul n'ar avea dreptul să primească 80 ci numai 60% sau mai puțin din retribuțiile titularului, banii rămași disponibili se vor vărsa la cassa școalelor.

Prezentul ordin se va considera înțeles în vigoare cu ziua de 1 Octomvrie 1920, pentru toate categoriile de școli (primare, secundare, profesionale).

Oficiile, cari au plătit funcționarilor respective membrilor corpului didactic, chemați sub drapel pentru serviciu militar activ retribuții mai mari, decât cele fixate în prezentul ordin, vor căuta să încasseze plusul dela cei l'au primit.

Aducem acest ordin la cunoștința tuturor aceluia cari îi privește, spre știre și conformare.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 4/17 Mai 1921.

Dr. Ilarion Pușcariu

vicar arhiepiscopesc

Nicolae Colan
secretar consist.

Navigabilitatea Murășului

Scrie Voința:

O singură privire asupra hărții Ardealului, cum îl strătaie Murășul cu bogăția apelor sale și a afluenților săi drept în două, și problema rezolvirii cât mai grabnice a navigabilității celui mai mare fluviu transilvănean se impune de-a dreptul.

Chestiunea aceasta a preocupat pe vremuri și guvernele ungurești. Problema a fost pusă și studiată până în amănunte. Cum însă interesele economice ale Ardealului au fost totdeauna neglijate din partea stăpânirii ungurești, rezolvirea problemei a rămas baltă.

Din 7.500.000 de coroane prevăzute în bugetul anului 1917, guvernul ungar a folosit

pentru regularea Murășului efectiv numai 3.000.000 de coroane și această sumă numai în sectorul unguresc, din jos de Arad. Art. al DLIX lea din 1908 ung. prevede pentru regularea Murășului alte 12.100.000 de coroane. Regulare era proiectată dela îmbinarea sa cu Tisa până la punctul de joncțiune a liniei Petroșeni la Simeria, pe o întindere de 343 kilometri. Dar nici această sumă nu a fost folosită pentru scopul destinat.

S'a folosit în mare parte pentru regularea altor râuri din ținuturi curat ungurești. Abia vreo 94.000 de coroane s'au folosit până la 1910 pentru regularea Murășului.

Acum că Murășul aproape în întregime e al nostru, și cum el ar putea servi de cea mai ușoară și ce mai ieftină linie de transporturi cu sectorul de jos al Dunării, — problema navigabilității lui trebuie din nou pusă.

Camerele de Comerț din Arad, Brașov, Cluj, Târgul-Murășului pregătiseră încă la 1912 un detaliat memoriu pentru ministerul din Budapesta, unde în mod documentar arătau importanța capitală a chestiei pentru economia Ardealului.

Astăzi importanța aceasta nu numai că nu a scăzut, ci s'a potențat supt toate punctele de vedere. Ardealul trebuie cât mai curând legat cu fire cât mai multe de vechiul Regat. Producția Ardealului trebuie perfect încadrată în producția generală a României Mari. Bogățiile Ardealului trebuie apropiate cât mai mult de Dunăre și de Marea Neagră.

Două căi ni se îmbie de sine: Oltul, dar mai cu seamă Murășul.

Cum reorganizarea, refacerea și înmulțirea căilor de comunicație și a mijloacelor de transport este cu siguranță cea mai arzătoare problemă ce trebuie s'o rezolve țara, — credem că ni se impune abordarea chestiei navigabilității Murășului.

Cei interesați — și credem că întreg Ardealul e interesat — vor trebui să se pună pe muncă, pe studiu, să solicite guvern și parlament și să pasioneze întreaga țară pentru rezolvirea navigabilității Murășului.

Noi să ținem chestia în permanență vie, și vom arăta și posibilitățile și importanța rezolvirii din toate punctele de vedere.

În legătură cu organizarea armatei și încadrarea ei în producția efectivă națională, — problema nici nu ni se pare prea greu de rezolvit.

În tot cazul, regularea și facerea navigabilă a Murășului, în raport cu rezultatele și foloasele ce le va aduce, va costa cu mult mai puțin și e neasămănat mai ușor de rezolvit decât problema refacerii cu același rezultat a Căilor Ferate numai.

Problema transporturilor din și spre Ardeal va trebui să fie privită totdeauna integral utilizând paralel toate posibilitățile, și ale căilor ferate, și ale navigației fluviale.

Știrile zilei

Distincție regală. M. Sa Regina Maria a României a fost decorată cu medalia de argint a *Virtuții militare italiene, de cătră regele Italiei, Victor Emanue III.* Distincțiunea, înmănată Reginei de generalul Badoglio — venit în România pentru decorarea Bucureștilor cu crucea de război, — este însoțită de o scrisoare autografată a regelui Italiei, care exprimă admirația sa pentru purtarea minunată a Reginei noastre în război. Această decorație, care este cel mai înalt ordin militar conferit combatanților, se acordă prima oară unei femei.

Congres. Membrii Asociației profesorilor universitari din România se întrunesc în adunare generală ordinară în 2 Iunie 1921 și zilele următoare la Cluj.

Conferențe. O serie de interesante conferențe a ținut în sala Asociației din Sibiu cunoscutul profesor și conferențiar din București, dl I. D. Ștefănescu. A vorbit Vineri, Sâmbătă și Duminică despre Originea și originalitatea artei românești.

Examele de fochiști și mecanici (mașiniști) se vor ține în 5 Iunie în Sibiu. Cererile cu actele necesare a se înainta Inspectoratului Industrial, Piața Ferdinand Nr. 14.

Sesiunea parlamentară a corpurilor noastre legiuitoare se prelungește până la 30 Iunie a. c.

Înștiințare. În cele următoare comunicăm Direcțiunilor liceelor, școlilor normale, civile, comerciale și profesionale ale statului și celor confesionale din circumscripția Sibiu, ordinul onor. Secretariat general din Cluj al Ministerului Instrucțiunii, n-rul 13056 din 17 I. c. spre știre și urmare: «Pentru a evita nedumeriri și întrebări inutile, avem onoare a vă invita, să binevoiți a pune în vedere tuturor Direcțiunilor școlilor secundare, normale, civile, comerciale și profesionale ale statului și celor confesionale ce stau sub jurisdicțiunea D-voastră, că examenele cu *elevii pregătiți în particular* se vor ține la sfârșitul anului școlar curent, și adecă: La liceele complete, școli comerciale și normale, imediat după terminarea examenelor de maturitate, resp. de capacitate, pentru ca d-nii delegați ministeriali să poată eventual controla și de mersul acestor examene. — La liceele necomplete și la școlile medii, săptămâna ultimă a anului școlar, după examenele celorlalți elevi. — Anul școlar se va încheia în conformitate cu prevederile «Regulamentului provizor» § 1. al 1. și cu hotărârile conferinței Directorilor regionali, comunicate sub n-rul 4274/1921. Celelalte gazete sânt rugate a reproduce această comunicare. *Andrei Bârseanu*, director regional.

Știre ziaristică. Foaia *Românul* din Arad își suspendă apariția din cauza greutăților materiale cu care are de luptat. Ziarul aradan, a avut, cum mărturisește, destui abonați și cititori, dar domniile abonați nu prea sânt obișnuiți a plăti la timp, — un rău de care sufer mai toate ziarele noastre.

Pleacă. La începutul lunii August a. c. Carol Habsburg părăsește definitiv Elveția și se stabilește în Spania.

Export. S'a admis cererea fărânimii ardelenene cu privire la exportul de vite. Consiliul de ministri a hotărât să se permită exportul boilor dela 6 ani în sus, și al vacilor dela 8 ani în sus. Numai mijlocitorii de n'ar face earăș speculă.

Accident de aviație. Joi seara la ora 7 s'a întâmplat un sguitor accident de aviație în Cluj. Sublocotenentul aviator, *Vasile Bonțescu*, a căzut cu aparatul din înălțime în grădina botanică a orașului. Indrăsnețul aviator a murit zdrobit. Accidentul a produs mare consternare în publicul adunat în jurul corpului plin de sânge al nenorocitului aviator.

Trenuri la Ocna Sibiului. Trenuri de băi și școlare pleacă din Sibiu la ora: 6:20, 8:20, dim., 2 d. a. și 6:40 seara. — Sosesc în Sibiu la ora: 7:46, 9:43, dim., 3:05 d. a. și 8:09 seara.

Schimbul coroanelor. Anunț: Zilnic se prezintă la Comisiunea de schimb locuitori cari cer să li se schimbe coroanele. Coroanele cari au fost declarate la comisiune, se pot schimba; altele nu se admit. — La oficiile de schimb din județe s'a cerut a se înainta la direcțiunea generală un tablou de coroane ce se găsesc neschimbate, arătându-se motivele neschimbării. — Tablourile se trimit de comune la comisiunea din Sibiu, care le concentrează într'un tablou general și le înaintază.

La Tușnad. Situat într'o regiune dintre cele mai romantice, Tușnadul cu băile și izvoarele sale este vizitat an de an de-o mulțime de oaspeți din toate părțile țării, precum și din străinătate. Aerul de brazi, apa înviorătoare, și excursiunile ce se pot face cu ușurință, contribuie la restaurarea și întărirea organismului omenesc slăbit prin lipsa de sânge, nervositate, migrenă, cataruri, reumatism ș. a. Direcțiunea băilor «*Tușnad*» aduce la cunoștința On. Public, că a aranjat baia conform cerințelor actuale. Stau la dispoziția oaspeților: odăi plăcute, băi calde și reci, mai multe restaurante și pensioane. Locuri de distracție, cofetărie, muzică, lac cu luntri, teren pentru tenis, și mai multe locuri pentru excursii. Sezonul durează din 1 Iunie până 15 Septemvrie. Reținerea camerilor se execută prompt, și pentru rezervarea acestora vă adresați cătră: *Direcțiunea băilor* la Tușnad.

Cinema Apollo, Piața Herman, Sibiu. În 1 Iunie: *Pace*, dramă extraordinară în 8 acte cu Susana Grandais. În 2 și 3 Iunie: *Fericire pierdută*, mare film. Începutul la ora 9 seara.

Nr. 122/1921 Prot.

(63) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-a Ielandul-mare cu filia Budiul de câmpie devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Hodoș, pe baza ordinului consistorial Nr. 332 B. 1921 se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenții au să-și aștearnă cererile, instruite cu observarea normelor în vigoare, în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și până în 8 zile înainte de alegere — după prealabila încunoștiințare a protopresbiterului — să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Târgu-Murăș, la 5/18 April 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Ștefan Rusu,
protopresbiter.

Nr. 154/1921

(64) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III-a Fornădia, protopresbiteratul Deveii, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze subsemnatului în termenul sus indicat.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica din parohie, spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Deva, 1 Mai 1921.

Of. protopopesc în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 118/1921

(59) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a II-a Săcătura, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt jumătate venitele din parohie și cele fasonate în coala B. din întregirea venitelor preoști dela stat pentru capelani.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenții cu prealabila încunoștiințare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta și celebra.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Câmpenilor în înțelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 15 Februar 1921.

Petru Popoviciu,
protopresbiter adm.

(61) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Vorța cu filia Valea-lungă, protopresbiteratul Iliia, se publică a doua oară concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze oficiului protopopesc Iliia în termenul indicat. Concurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Iliia, 19 April 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Iliiei în înțelegere cu somitetul parohial.

Constantin Moldovan,
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Nr. 196/1921

(60) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Suplac în protopresbiteratul Târnava se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul arătat, iar concurenții cu prealabila încuviințare a subsemnatului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Cetatea-de-baltă, 12 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Târnava, în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran
protopop

Ad Nr. pp. 267/1921

(58) 2-3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a Mănăsturul-unguresc, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne subscrisului, în termenul susindicat, șuplicile instruite conform normelor în vigoare, și a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sârbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral rom. ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 27 April 1921.

Tulin Roșescu,
protopresbiter.

ad. 685/921.

(62) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III a Sâmbăta-sup-apus., se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenții cu observarea dispozițiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică.

Făgăraș, la 15 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără șematism 10 lei cu porto cu tot.

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

Censurat de: G. Poponea

Propise pentru examene

:-: dictando și caligrafie :-:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu, se află de vânzare

Noul Testament
(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo Lei 2—, broșat Lei 4—, plus porto postal Lei 2—.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Rodica
povestire din război

de

Constanța Hodoș

in prețul original de Lei 8-50

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de casă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exhibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la însușări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificării.
Matricole școlare.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu a sosit și se află de vânzare

Recvizite bisericesti

dela

atelierul de argintării și obiecte bisericesti

Dim. D. Popescu din București

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, și orice obiecte bisericesti. — Furnizorul Curții regale și al sfinților mitropolii, episcopii și biserică din România-Mare. — Calea Moșilor Nr. 249.

Precum: Potire, Disc, Stea, Lingurițe, Cădelnițe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeșnice, Icoane din argint de China și metal, de tot felul etc. etc. cu

prețuri moderate.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.